

2009

AVRUPA ÇEVRE AJANSI ÇALIŞMALARI

ÇED VE PLANLAMA
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

ÇEVRE ENVANTERİ
DAİRESİ BAŞKANLIĞI

1 AVRUPA ÇEVRE AJANSI - 2009 YILI FAALİYETLERİ

1.1 Genel Bilgiler

Avrupa Çevre Ajansı (AÇA), 1210/90 AB Konsey Tüzüğü ile 1990 yılında resmen kurulmuş ve 1994 yılında Kopenhag/Danimarka AÇA' nın merkezi olarak belirlenmiştir. AÇA, çevre ile ilgili sağlıklı, bağımsız bilgiler vermekle görevli bir Avrupa Birliği (AB) kurumudur. AÇA, çevre politikalarını geliştirme, benimseme, uygulama ve değerlendirme alanlarında çalışanlar kadar kamu için de önemli bir bilgi kaynağıdır. AÇA'nın görevi Avrupa Çevre Bilgi Gözlem Ağı'nı (EIONET) koordine etmeyi, üye ülkelerden gelen çevresel veriyi toplamayı ve analiz etmeyi, politikaya uygun bilgi ve tavsiyeyi üretmeyi ve çevre alanında diğer bilgileri kullanılır hale getirmeyi kapsamaktadır.

AÇA'nın 32 üyesi bulunmaktadır. AB ülkelerinin yanı sıra İsviçre, Norveç, İzlanda, Liechtenstein ve Türkiye AÇA üyesi olup, Arnavutluk, Bosna Hersek, Hırvatistan, Makedonya, Sırbistan ve Karadağ işbirliği içinde olan ülkelerdir.

1.2.Üyelik

Türkiye 18.03.2003 tarih ve 25052 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan "Türkiye Cumhuriyetinin Avrupa Çevre Ajansı ve Avrupa Bilgi ve Gözlem Ağına Katılımı Anlaşması" ile 1 Mayıs 2003 tarihinde AÇA'ya üye olmuştur.

AÇA'da, Yönetim Kurulu Üyesi olarak ülkemiz, Sayın Müsteşarımız Prof.Dr. Hasan Z. SARIKAYA tarafından temsil edilmekte olup, Müsteşarımızın olmadığı durumlarda ise bu görevi Müsteşar Yardımcımız Sayın Sedat KADIOĞLU yerine getirmektedir.

4856 sayılı Çevre ve Orman Bakanlığı Kuruluş Kanunu'nun 10/f bendi ile “AÇA ile ilişkileri yürütmek, gerekli çalışmaları yapmak” görevi ÇED ve Planlama Genel Müdürlüğümüze verilmiştir. Bu çerçevede ülke düzeyindeki tüm çalışmalar, Genel Müdürlüğümüz Çevre Envanteri Dairesi Başkanlığına bağlı Çevre Ajansı Şubesi tarafından yürütülmektedir. Çevre Ajansı şube müdürlüğü 1 adet Ulusal Odak Noktası ve 5 adet konu koordinatörü ile çalışmalarını sürdürmektedir.

1.3. Avrupa Çevre Bilgi ve Gözlem Ağı (EIONET)

Avrupa çevre bilgi ve gözlem ağı (EIONET) AÇA ve üye devletleri ile işbirliği yapan ülkelerin ortaklık ağıdır. AÇA ağın geliştirilmesinden ve faaliyetlerinin koordinasyonundan sorumludur. AÇA, bu amaçla, Ulusal Odak Noktaları (UON'ler),

genellikle de üye ÷lkelerin ulusal çevre ajansları veya çevre bakanlıklarıyla yakın işbirliğı içerisinde çalışmaktadır.

UON'ler, çevre bilgisiyle çalışan 300'ün üzerinde ulusal kurum ve diğler organlardan yaklaşık 900 uzmanı bir araya getiren Ulusal Referans Merkezleri'nin (URM'ler) ağılarının koordinasyonundan sorumludur.

EIONET şu anda, UON'ler ve URM'ler dışında su, hava ve iklim değışikliğı, biyolojik çeşitlilik, kaynak ve atık yönetimi, su ve arazi kullanımı ve mekansal bilgi alanlarında beş Avrupa Konu Merkezi'ni (AKM'ler) kapsamaktadır.

1.2 Birincil Odak Noktaları ve Konu Koordinatörleri

Tablo 1: Birincil Odak Noktaları

KONU BAŞLIĞI	KURUMU	BİRİNCİL ODAK NOKTASI	E-POSTA
Ulusal Odak Noktası	Çevre ve Orman Bakanlığı	Dr.A.Çağatay DİKMEN	acdikmen@yahoo.com
Tarım ve Ormanlık	Tarım ve Köyışleri Bakanlığı Çevre ve Orman Bakanlığı	Hatice Bilgin YILDIRIM Mehmet DEMİR	haticeby@kkgm.gov.tr mehmetdemir@ogm.gov.tr
Hava Kalitesi	Çevre ve Orman Bakanlığı	Evrin DOĞAN Serap KANTARLI	edogan@cob.gov.tr skantarli@cob.gov.tr
Kimyasallar	Çevre ve Orman Bakanlığı	Işıl ORHAN Ahu ÇEKİM	iorhan@cob.gov.tr acekim@cob.gov.tr
İklim Değişikliğinin Etkileri, Hassasiyet ve Adaptasyon	Çevre ve Orman Bakanlığı	Mehralı ECER	meceer@cob.gov.tr
İletişim	Çevre ve Orman Bakanlığı	Kaan GEZ	kaangez@cob.gov.tr
Enerji	Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı	Mustafa KAYA	mustafakaya60@myinet.com
Çevre Bilgi Sistemleri	Çevre ve Orman Bakanlığı	Ahmet ÇİVİ Serpil ERYIGIT	acivi@cob.gov.tr serpileryigit@cob.gov.tr
Geleceğe Dönük Bilgi ve Senaryolar	Çevre ve Orman Bakanlığı	Özlem ESENGİN Ceren UNCÜ AĞAÇDİKEN Selin DİLEKLİ	oesengin@cob.gov.tr cerenuncu@cob.gov.tr sdilekli@dpt.gov.tr
Yeraltı suyu	Çevre ve Orman Bakanlığı	Nuray BAL Birol ÖZER	nuraybal@dsi.gov.tr birola@dsi.gov.tr
Çevre ve Sağlık	Sağlık Bakanlığı	Muammer ASAROĞLU Erol BİÇKİCİ Yüksel SÖYLERİZ	masaroglu@gmail.com erol.bickici@saglik.gov.tr yuksel.soyleriz@yahoo.com
Arazi Örtüsü	Çevre ve Orman Bakanlığı	Ahmet ÇİVİ Etem AKGÜNDÜZ	acivi@cob.gov.tr eak@cob.gov.tr

KONU BAŞLIĞI	KURUMU	BİRİNCİL ODAK NOKTASI	E-POSTA
Arazi Kullanımı ve Mekansal Planlama	Tarım ve Köyışleri Bakanlığı Çevre ve Orman Bakanlığı	Bahar ESER KOPARAN Dilek TEZEL Gursel KUSEK	bahareser@hotmail.com dtezel@cob.gov.tr gkusek2000@yahoo.com
Deniz ve Kıyı Ortamları	Çevre ve Orman Bakanlığı	Veysel ASLAN Mustafa AYDIN	vaslan@cob.gov.tr
Hava Kirliliğinin Azaltılması ve İklim değışikliği	Çevre ve Orman Bakanlığı	Teoman SANALAN Evren TÜRKMENOĞLU	atsanalan@cob.gov.tr evrent@cob.gov.tr
Doğa ve Biyoçeşitlilik	Çevre ve Orman Bakanlığı	Burçak KOCUKLU Adem BİLGİN	bgencer@cevreorman.gov.tr
Gürültü	Çevre ve Orman Bakanlığı	Hale ERTORUN	hertorun@cob.gov.tr
Politika Araçları ve değeriendirme	Çevre ve Orman Bakanlığı	Dr.A.Çağatay DİKMEN Selin DİLEKLİ	acdikmen@yahoo.com sdilekli@dpt.gov.tr
Akarsular ve Göller	Çevre ve Orman Bakanlığı	Fikriye BALTACI Fatma BAKIR	fbal@dsi.gov.tr fbakir@dsi.gov.tr
Sürdürülebilir Üretim - Tüketim ve Kaynak Kullanımı	Çevre ve Orman Bakanlığı Türkiye İstatistik Kurumu Devlet Planlama Teşkilatı	Ayşen SATIR Gülsevil BAHÇELİ Selin DİLEKLİ	asatir@yahoo.com gulsevil.bahceli@tuik.gov.tr sdilekli@dpt.gov.tr
Çevrenin Durumu	Çevre ve Orman Bakanlığı	Metin GURCU Ceren UNCU AĞAÇDİKEN	mgurcu@hotmail.com cerenuncu@cob.gov.tr
Toprak	Çevre ve Orman Bakanlığı	Şule ATAMAN	aca.doga@gmail.com
Ulaştırma	Ulaştırma Bakanlığı	Burak ÇİFTÇİ	Burak.ciftci@ubak.gov.tr
Atık	Çevre ve Orman Bakanlığı	Ayhan ŞEREF	ayhanseref@hotmail.com
Su Emisyonları	Çevre ve Orman Bakanlığı	Deniz YILMAZ	denizyilmaz6@gmail.com
Su Kullanımı ve Miktarı	Çevre ve Orman Bakanlığı	Cemal GÜL Hakan AKSU	cemalg@dsi.gov.tr hakana@dsi.gov.tr

Tablo 2: Konu Koordinatörleri

Mevcut EIONET NRC konu başlıkları	Yeni EIONET NRC konu başlıkları	Konu Koordinatörü
Doğa Koruma ve Biyoçeşitlilik	Doğa ve Biyoçeşitlilik	Şule ATAMAN
Hava Emisyonları	Hava Kirliliğinin Azaltılması ve İklim değişikliği	Ceren UNCU AĞAÇDİKEN
Hava Kalitesi	Hava Kalitesi	Ceren UNCU AĞAÇDİKEN
Su Emisyonları	Su Emisyonları	Deniz YILMAZ
Yeraltı suyu	Yeraltı suyu	Deniz YILMAZ
Akarsular ve Göller	Akarsular ve Göller	Deniz YILMAZ
Su Kullanımı ve Miktarı	Su Kullanımı ve Miktarı	Deniz YILMAZ
Toprak	Toprak	Şule ATAMAN
Arazi Örtüsü ve Mekansal Analiz	Arazi Örtüsü	Ebru TAŞÇI
	Arazi Kullanımı ve Mekansal Planlama	Ebru TAŞÇI
Atık	Atık	Ahmet MALKOÇ
Deniz ve Kıyı Ortamları	Deniz ve Kıyı Ortamları	Ahmet MALKOÇ
Tarım	Tarım ve Ormancılık	Şule ATAMAN
Enerji	Enerji	Özlem ESENGİN
Ulaştırma	Ulaştırma	Özlem ESENGİN
İklim Değişikliği	İklim Değişikliğinin Etkileri, Hassasiyet ve Adaptasyon	Ayşen SATIR
Gürültü	Gürültü	Ceren UNCU AĞAÇDİKEN
Kimyasallar	Kimyasallar	Ayşen SATIR
Çevre ve Sağlık	Çevre ve Sağlık	Ahmet MALKOÇ
Bilgi Sistemleri	Çevre Bilgi Sistemleri	Özlem ESENGİN
İletişim	İletişim	A.Çağatay DİKMEN
Çevrenin Durumu	Çevrenin Durumu	A.Çağatay DİKMEN
Kaynak Kullanımı	Sürdürülebilir Üretim -Tüketim ve Kaynak Kullanımı	Ayşen SATIR

Mevcut EIONET NRC konu başlıkları	Yeni EIONET NRC konu başlıkları	Konu Koordinatörü
Politika Araçları ve Değerlendirme	Politika Araçları ve değerlendirme	A.Çağatay DİKMEN
Balıkçılık	Denizcilik	Ahmet MALKOÇ
	Geleceğe Dönük Bilgi ve Senaryolar	Özlem ESENGİN
	Çevre ve Ekonomi	A.Çağatay DİKMEN

Güncellenen bilgiler için lütfen http://aca.cevreorman.gov.tr/sayfalar/ulusal_referans_merkezleri.html internet adresini kullanınız.

2 YURTDIŞI TOPLANTILAR

AA tarafından her yıl düzenli olarak AA 5 Yıllık Stratejisine bağlı olarak belirlenen konu baŐlıklarında alıŐtay ve toplantılar düzenlenmektedir. Düzenlenen bu toplantılarda gerçekleŐtirilen sunum ve tartıŐmalar ile AB  ye ülkelerinde evre alanında yürütülen çalışmalar ve geleceğe dair planlamalara ilişkin bilgi deėiŐiminde bulunmaktadır. 2009 yılı içerisinde düzenlenen, 23 toplantıya 49 Türk uzman katılım sağlamıştır. Katılım sağlayan kuruluŐlar Tablo 3'te verilmektedir. Katılımcıların tüm masrafları AA tarafından karŐılanmıŐtır.

Tablo 3: Yurtdışı Toplantılar

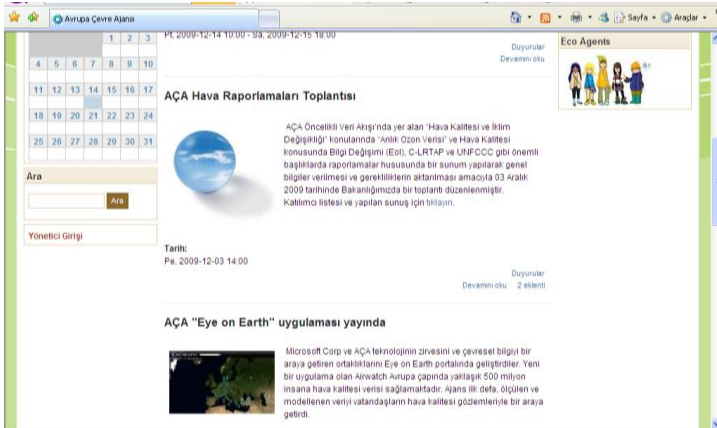
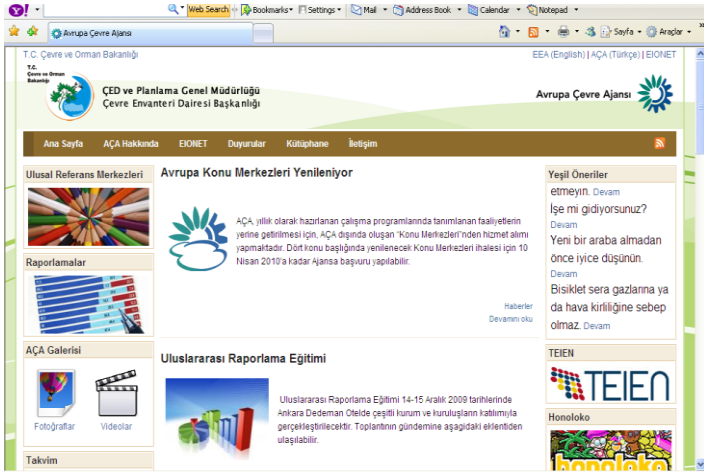
Çalıştayın Konusu	Yeri	Tarih	Katılımcılar
Ulusal Odak Noktaları Toplantısı	Danimarka	25-26 Şubat 2009	ÇEDPGM
Yönetim Kurulu Toplantısı	Danimarka	18 Mart 2009	ÇEDPGM
Arazi kullanım Çalıştay1	Danimarka	22-24 Nisan 2009	ÇEDPGM, BİD
Hava Emisyonları Envanteri Eğitim ve Çalıştay1	Avusturya	11-12 Mayıs 2009	TÜİK, ÇYGM
Ulusal Odak Noktaları Toplantısı	Danimarka	27-28 Mayıs 2009	ÇEDPGM
İletişim Çalıştay1	Danimarka	29 Mayıs 2009	Basın Müşavirliği
Ulaştırma Çalıştay1	Danimarka	15-16 Haziran 2009	ÇEDPGM, Ulaştırma Bakanlığı
Enerji ve Çevre Çalıştay1	Danimarka	4-5 Haziran 2009	Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, ÇYGM
İklim Değişikliği Çalıştay1	Danimarka	30 Haziran - 1 Temmuz 2009	ÇEDPGM, Tarım Reformu GM
Ulaşımdan Kaynaklanan Hava Kirliliği Çalıştay1 (COPERT)	Danimarka	17-18 Haziran 2009	ÇEDPGM, TÜİK
Yönetim Kurulu Toplantısı	Danimarka	17 Haziran 2009	ÇEDPGM
Senaryolar Çalıştay1	Çek Cumhuriyeti	14-15 Eylül 2009	ÇEDPGM
Sürdürülebilir Üretim ve Tüketim Çalıştay1	İsviçre	24-25 Eylül 2009	ÇEDPGM

Çalıştayın Konusu	Yeri	Tarih	Katılımcılar
Biyolojik Çeşitlilik Çalıştayı	Danimarka	28-29 Eylül 2009	ÇEDPGM, DKMPGM
Ulusal Odak Noktaları Toplantısı	Danimarka	01 Ekim 2009	ÇEDPGM
SOER ve SEIS Bilgi Sistemleri Çalıştayı	Danimarka	29 Eylül 2009	ÇEDPGM
Hava Kalitesi ve Yönetimi Çalıştayı	Polonya	5-6 Ekim 2009	ÇEDPGM, ÇYGM
Gürültü Çalıştayı	Danimarka	14-15 Ekim 2009	ÇEDPGM, ÇYGM, Karayolları GM
Tatlısu Çalıştayı	Danimarka	20-21 Ekim 2009	ÇEDPGM, DSİGM
Denizcilik ve Kıyı Alanları Çalıştayı	Danimarka	4- 5 Kasım 2009	ÇEDPGM , ÇYGM
Çevre ve Sağlık	Danimarka	13 Kasım 2009	ÇEDPGM
Denizcilik ve Kıyı Alanları Bilgi Sistemleri Çalıştayı	İtalya	18-19 Kasım 2009	Denizcilik Müsteşarlığı, ÇYGM, BİD
Yönetim Kurulu Toplantısı	Lüksemburg	24-25 Kasım 2009	ÇEDPGM

3 AÇA TÜRKİYE FAALİYETLERİ

3.1 AÇA Web Sitesi

Bakanlığımız internet adresi altında yer alan AÇA web sayfaları TEIEN Projesi kapsamında yenilenmiştir. Avrupa Çevre Ajansı çalışmalarına <http://aca.cevreorman.gov.tr> adresinden ulaşılabilir.

3.2 SOER 2010 Hazırlık Çalışmaları

AÇA tarafından düzenli olarak her beş yılda bir Çevre Durum Raporu hazırlanmaktadır. Halen “Avrupa Çevre Durum Raporu 2010 (SOER 2010) “ hazırlık çalışmaları tüm üye ülkelerde olduğu gibi ülkemizde de devam etmektedir.

Ülkemizde SOER 2010 ile ilgili çalışmalara Mart 2009 sonu itibari ile başlanmış olup, halen devam edilmektedir. SOER 2010 Raporu dört ana bölümden oluşmaktadır. Bunlar; “A” Küresel bir perspektifte bütünlük çevresel değerlendirme, “B” Çevre bilgi sistemleri ve göstergeler kullanılarak hazırlanan çevresel değişiklikler “C” Her bir üye ülke için karşılaştırılabilir çevresel analiz ve “D” Sentez.

SOER 2010 ‘un “A” , “B” ve “D” bölümleri Avrupa Çevre Ajansı tarafından, “C” bölümü ise üye ülkeler tarafından hazırlanmaktadır.

“C” bölümü de kendi arasında üç kısımdan oluşmaktadır. Bunlar; 1- Diversity (farklılıklar), 2- Commonality (ortak konular) 3- Flexibility (ülkelerce belirlenen konular) kısımlarıdır.

“Diversity” ülkelerin kendi durumlarını ortaya koydukları bir kısımdır. Burada ülkemizi diğer ülkelerden ayıran faktörler, 1980 yılından itibaren toplumsal gelişmeler, doğal çevre ve insanlar üzerindeki temel baskı unsurları ve bunların üstesinden gelinebilmesi için yapılanlar gibi oldukça özet bilgi verilmektedir.

“Commonality” kısmında 6 ana başlık bulunmakta olup, bunlar Hava Kirliliği, İklim Değişikliğinin Azaltılması, Doğa Koruma ve Biyolojik Çeşitlilik, Arazi Kullanımı, Tatlı Su, Atık konularıdır.

“Flexibility” başlığı altında işlenecek olan konular ülkelerin inisiyatifine bırakılmış olup, daha ziyade burada ülkelerin başarılı oldukları, başarı hikayelerine yer verecekleri başlıklardan oluşmaktadır. Ülkemiz için “Flexibility” başlığı altında 3 konu belirlenmiştir. Bunlar; İklim Değişikliğinin Azaltılması, Doğa Koruma ve Biyolojik Çeşitlilik ve Çevre Bilgi Sistemi konularıdır.

“Sentez” ise “A”, “B” ve “C” bölümlerinde öne çıkan hususlar, yeşil ekonomi ve ihtiyatlılık prensibine ilişkin diğer Avrupa Çevre Ajansı faaliyetlerinin değerlendirildiği bir bölüm olacaktır.

Her bir üye ülke için karşılaştırılabilir çevresel analize imkan verecek şekilde tasarlanmış bulunan “C” bölümü ile ilgili olarak ülkemiz sorumluluklarını büyük ölçüde yerine getirmiş bulunmaktadır.

Avrupa Çevre Ajansı tarafından hazırlanacak olan “A”, “B” ve “D” bölümleri ile ilgili çalışmalara Ajans koordinasyonunda devam edilmekte olup, çalışmalar ülkemiz tarafından takip edilmektedir. Bu bölümlerin hazırlanması için ülkemiz adına gerekli katkılar sağlanacaktır.

“Avrupa Çevre Durum Raporu -2010”un yıl sonunda tamamlanması, basımının yaptırılarak ilgili ülkelere dağıtılması öngörülmektedir.

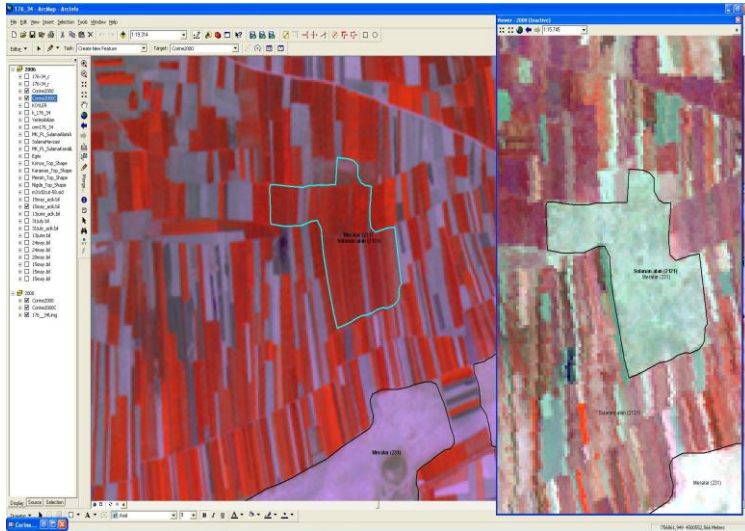
3.3 CORINE (CORINE Landcover, Coordination of Information on the Environment- CORINE Arazi örtüsü, Çevresel Verinin Koordinasyonu)

CORINE Projesi, Avrupa Birliği GMES (Global Monitoring for the Environment and Security - Çevre ve Güvenlik için Küresel İzleme Programı) kapsamındaki önemli arazi yönetimi projelerindendir. Ülkemizde bu projeye 1998 yılında başlanmış, 2000 yılı Landsat uydu görüntüleri kullanılarak yapılan çalışmanın ilk adımı olan CORINE 2000 projesinin Temmuz 2008 tarihinde AÇA teknik ekibi tarafından kontrol edilmesinin ardından, CORINE 2006 projesi çalışmalarına Ocak 2009 tarihi itibarı ile başlanmıştır. Aralık 2009 tarihi itibarı ile de proje tamamlanmıştır.

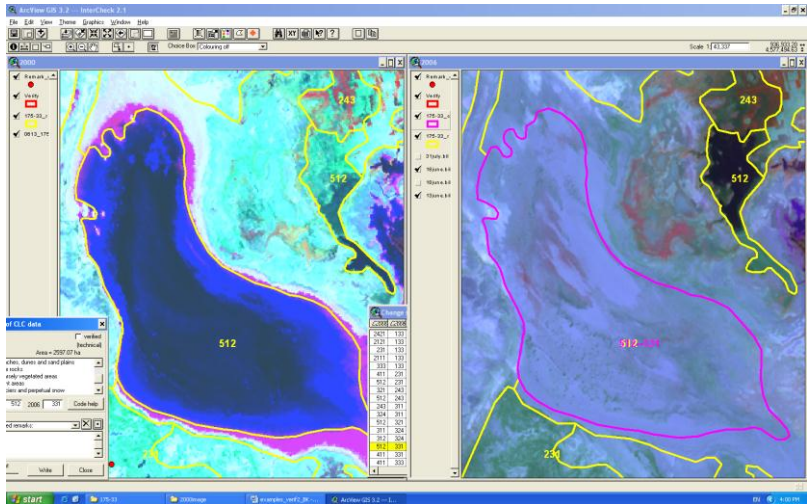
Projenin gayesi, Avrupa kriterlerine uygun sınıflama birimleri ile Uzaktan Algılama ve Coğrafi Bilgi Sistemleri yöntemleri kullanılarak, ülkemizde 2000-2006 yılları arasında gerçekleşen 5 ha.’dan büyük değişim gösteren kullanım alanlarının tespit edilmesi ile ülkemizin en güncel arazi örtüsü sayısal veri tabanının oluşturulması ve bu verinin bir portal aracılığı ile paylaşılmasıdır. Bu

veriler başta çevrenin izlenmesi olmak üzere çok çeşitli konularda ve alanlarda kullanılabileceği gibi, ülkemiz için mülkiyete bağlı kalmaksızın oluşturulan en güncel arazi kullanımı haritaları hazırlanmış olacaktır ki Kurumumuz bünyesinde yürütülen ve yürütülecek olan projelerin yanında başka kurum ve kişilerin araştırmalarında, çalışmalarında kullanacağı önemli bir veri olarak kullanılacaktır.

2000 ve 2006 yılları arasında arazi kullanımında meydana gelen değişimleri gösteren örnek uydu görüntüleri Şekil-1 ve Şekil-2’de görülmektedir. Şekil-1, 2000 yılı uydu görüntüsünde mera olarak gözükten alanın 2006 yılı görüntüsünde sulu tarım arazisine dönüşümünü göstermekte, Şekil-2 ise Kayseri Sultansazlığı sulak alanında 2000-2006 yılları arasında meydana gelen değişim/kuraklık sonucu göl alanının kuruyarak kumluk alana dönüşümünü göstermektedir.

Şekil-1: 2000 yılında mera olarak görünen alanın 2006 yılı görüntülerinde sulu tarım arazisine dönüşümünü gösteren uydu görüntüsü.

- ✚ Orman alanları tahribatının izlenmesinde,
- ✚ Ülkemizde ürün tahminlerinin yapılmasında,
- ✚ Tarımsal Kuraklık Eylem Planında,
- ✚ Arazi kullanım değişikliklerinden kaynaklanan karbon emisyonlarının hesaplanmasında,
- ✚ Erozyon kontrol, orman yangınları ile mücadele, çölleşme ile mücadele çalışmalarında,
- ✚ NATURA 2000 alanlarının belirlenmesi çalışmalarında,
- ✚ Sulak alan değişimlerinin belirlenmesinde,
- ✚ Su ve Atık Yönetimi Planlarının hazırlanmasında,
- ✚ Havza Eylem Planlarının hazırlanmasında,
- ✚ Çevre Düzeni Planlarının hazırlanmasında,
- ✚ Kent Atlası Oluşturulmasında,
- ✚ Bakanlığımız sorumluluğunda yürütülecek INSPIRE direktifi Ek:3 de yer alan arazi kullanımı/arazi örtüsü çalışmalarında kullanılabilecektir.

23-24 Nisan 2009 tarihlerinde “GMES Arazi Kullanım Toplantısı” Danimarka’nın başkenti Kopenhag’da, AÇA üyesi ve işbirliği içindeki bazı ülkelerden oluşan 29 ülkenin katılımı ile gerçekleştirilmiştir. Toplantının birinci gününde bazı katılımcılar tarafından ülkelerinde gerçekleştirmekte oldukları çalışma örnekleri sunulmuş, karşılaşılan sorunlara değinilmiştir. İkinci gününde ise anket yapılmış, karşılıklı fikir alışverişinde bulunulmuş, sonuç olarak Kent Atlası’nın önemine ve Soil Sealing’e değinilmiştir.

4 RAPORLAMALAR

Ülkemizin AÇA performansına etki eden her sene 9 adet raporlama zorunluluğu bulunmaktadır. Raporlamanın zamanında yapılması ve eksiksiz yapılması ülkelerin alacağı puanı etkilemektedir. 2008 yılında ülkemiz puanı % 23 artışla, % 47 olmuştur. Raporlamalar, ilgili BON tarafından yapılmaktadır.

AÇA raporlamalarının önemli bir bölümünü içeren Su Konu Başlığı ile ilgili 2008 yılından bu yana kayda değer bir raporlama performansı artışı olmuştur.

2008 yılında AÇA uzmanları ile Devlet Su İşleri ve Çevre Yönetimi'nde raporlamalardan sorumlu arkadaşların katıldığı bir raporlama eğitimi düzenlenmiştir. Eğitimde Su Konu Başlığı ile ilgili raporlamaların nasıl yapılması gerektiği uygulamalı olarak anlatılmış, eğitim sonunda ülkemizin Su Konu Başlığı ile ilgili ilk raporlaması gerçekleştirilmiştir.

2009 yılında Nehir Kalitesi için Büyük Menderes Havzası değerleri, Göl Kalitesi için Bafa Gölü değerleri, Yer altı Suyu Kalitesi için Erzurum ve Kayseri DSİ Bölgelerindeki 87 adet kuyuya ait değerler, Deniz Verileri için Akdeniz ve Karadeniz' de ölçülen değerler raporlanmıştır.

2008 yılından farklı olarak Biyolojik Veriler, Su Kaynaklarının Durumu ve Miktarı ile Su Emisyonu Kalitesi tablolarının doldurulması talep edilmiş ancak yalnızca Su Kaynaklarının Durumu ve Miktarı için raporlama yapılabilmektedir.

2009 yılı içerisinde Hava Kalitesi raporlamaları konusunda da önemli adımlar atılmış, Bakanlığımız Çevre Referans Laboratuvarına "AirBase" veritabanının kullanımı konusunda AÇA Hava ve İklim Değişikliği Konu Merkezi uzmanları hizmet içi eğitim sağlamıştır.

Hizmet içi eğitim süresince Bakanlığımıza bağlı hava kalitesi izleme ağı istasyonları AitBase veritabanına yüklenmiş ve 2008 yılına ilişkin Veri Değişimi (EoI-Exchange of Information) raporlaması gerçekleştirilmiştir.

Hali hazırda istasyonlarımızdan anlık veri gönderimi ile ülkemizin Ajans interaktif haritalarında yer almasının sağlanması için çalışmalar devam etmektedir.

Tablo 4: Raporlamalar Listesi

RAPOR KONU BAŞLIKLARI	SORUMLU BİRİNCİL ODAK NOKTASI	2008 YILINDA YAPILAN RAPORLAMALARA İLİŞKİN AÇIKLAMALAR	2009 YILINDA YAPILAN RAPORLAMALARA İLİŞKİN AÇIKLAMALAR
<i>Biological data</i> (WISE-SOE) (Biyolojik Veri)	Akarsular ve Göller Birincil Odak Noktası, DSİGM	İlk kez 2009 yılında raporlama talep edilmiştir.	Raporlama yapılmamıştır.
		Büyük Menderes Havzası için;	
<i>River quality</i> (WISE SoE-1) (Nehir Kalitesi)	Akarsular ve Göller Birincil Odak Noktası, DSİGM	Raporlama istenen formatta ve zamanında yapılmıştır. Yalnızca 2005-2007 zaman serisindeki veriler mevcuttur. Tehlikeli maddelerle ilgili veri gönderilmemiştir	Büyük Menderes Havzası için; sadece “Nutrients Rivers” tablosu doldurulmuştur
		İznik Gölü için;	
<i>Lake quality</i> (WISE SoE-2) (Göl Kalitesi)	Akarsular ve Göller Birincil Odak Noktası, DSİGM	Raporlama istenen formatta ve zamanında yapılmıştır. Yalnızca 2003 yılı verisi mevcuttur.	Bafa Gölü için; NutrientsLakes ve StationsLakes tabloları doldurulmuştur

RAPOR KONU BAŞLIKLARI	SORUMLU BİRİNCİL ODAK NOKTASI	2008 YILINDA YAPILAN RAPORLAMALARA İLİŞKİN AÇIKLAMALAR	2009 YILINDA YAPILAN RAPORLAMALARA İLİŞKİN AÇIKLAMALAR
		Tehlikeli maddelerle ilgili veri gönderilmemiştir.	
<i>Groundwater quality (WISE SoE-3)</i> (Yeraltı Suyu Kalitesi)	Yeraltı suyu Birincil Odak Noktası, DSİGM	Kayseri (2 adet), Niğde (1 adet), Kırşehir (1 adet) olmak üzere toplam 4 adet kuyu için Raporlama zamanında yapılmıştır. Yalnızca 2 adet kimyasal madde için veri gönderilmiştir. İstasyonların koordinat bilgisi ve CBS bağlantıları sağlanmıştır.	Erzurum ve Kayseri Bölgeleri'ndeki 87 adet kuyu için GW-Body_Characterisation GW-Body_GIS NutrientsGW_Disagg Tabloları doldurulmuştur
<i>State & Quantity of Water Resources (WISE SoE-3)</i> (Su Kaynaklarının Durumu ve Miktarı)	Su Kullanımı ve Miktarı Birincil Odak Noktası, DSİGM	İlk kez 2009 yılında raporlama talep edilmiştir.	Raporlama süresi uzatılmış olup nihai tarih belirtilmemiştir.
<i>Water emission quality (WISE SoE-6)</i> (Su Emisyonu Kalitesi)	DEVLET SU İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ (İçme Suyu ve Kanalizasyon Dai. Bşk.) ÇEVRE VE ORMAN BAKANLIĞI (Çevre Yönetimi Genel Müdürlüğü) (Su ve Toprak Yönetimi	İlk kez 2009 yılında raporlama talep edilmiştir.	Raporlama yapılmamıştır.

RAPOR KONU BAŞLIKLARI	SORUMLU BİRİNCİL ODAK NOKTASI	2008 YILINDA YAPILAN RAPORLAMALARA İLİŞKİN AÇIKLAMALAR	2009 YILINDA YAPILAN RAPORLAMALARA İLİŞKİN AÇIKLAMALAR
	Dai.Bşk.)		
<i>Near Real Time Ozone Reporting</i> Gerçek Zamanlı Ozon Raporlaması	ÇEVRE VE ORMAN BAKANLIĞI (Çevre Yönetimi Genel Müdürlüğü)	İstasyon devir işlemlerini takiben raporlamaya devam edilecektir.	Sürekli raporlama yapılmıştır.
<i>"AirBase" (Hava Kalitesi Veri Tabanı)</i> Anlık Hava Kalitesi Raporlaması	ÇEVRE VE ORMAN BAKANLIĞI (Çevre Yönetimi Genel Müdürlüğü)	Raporlama için saat ve istasyon ayarlamaları devam etmektedir.	Raporlama yapılmamıştır.
<i>Eol-Exchange of Information</i> Bilgi Değişimi (Hava Kalitesi) Raporlaması	ÇEVRE VE ORMAN BAKANLIĞI (Çevre Yönetimi Genel Müdürlüğü)	2008 yılı verilerinin raporlaması yapılmıştır.	Raporlama yapılmamıştır.
CDDA (Korunan Alanlar Ortak Veritabanı)	ÇEVRE VE ORMAN BAKANLIĞI (Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü)	Raporlama yapılmıştır.	Raporlama yapılmıştır.

4.1 Yeni Raporlama Konusu-EPRTTR

Avrupa Kirlilik Salımı ve Transfer Kayıtları (E-PRTR) 166/2006 sayılı Avrupa Komisyon tarafından web tabanlı oluşturulmuş yasal bir düzenlemedir. Uygulamalar 2003 yılı Mayıs ayında Kiev’de imzalanan Birleşmiş Milletler Avrupa Ekonomik Komisyonu’nun PRTR Protokolünde belirtilmiştir.

27 Avrupa Birliği Ülkesi ile İzlanda, Liechtenstein ve Norveç ülkelerini kapsayan E-PRTR Protokolü; 24.000 endüstriyel faaliyet ile 65 ekonomik sektörü de içine alacak şekilde; enerji, üretim ve metal işleme, mineral endüstrisi, kimya endüstrisi, atık ve atık su yönetimi, odun ve kağıt üretimi, gıda ve içecek üretimlerini içermektedir. E-PRTR ile ilgili daha geniş bilgi <http://prtr.ec.europa.eu/> adresinde bulunmaktadır.

5 SPESİFİK FAALİYETLER

5.1 Raporlar

Tablo 4: AÇA Tarafından 2009 Yılında Yayınlanan Raporlar

Kategori	Yayın Başlığı
AÇA Raporu	Europe’s Water resources
AÇA Raporu	Waste without borders in the EU. Transboundary shipment of waste
AÇA Raporu	TERM 2008: Indicators tracking transport and environment in the EU
AÇA Raporu	Diverting waste from landfill: Are we effective in Europe?
AÇA Raporu	Indicator-based assessment from the SEBI 2010 process
AÇA Raporu	The quality of bathing water in Europe. Report on the Member States performance under the Bathing Water Directive
AÇA Raporu	Quality of life in cities and towns
AÇA Raporu	GHG emission trends and projections in Europe 2009
AÇA Raporu	Environmental impacts of European production and consumption

Kategori	Yayın Başlığı
AÇA Raporu	Distribution and targeting of the CAP budget in an environmental perspective
AÇA Raporu	Late lessons from early warnings (Vol. 2)
AÇA Raporu	UN/EEA/ESA Pan-European atlas of environmental change
AÇA Raporu	Wetland report (under TEEB – the economics of biodiversity and ecosystems)
AÇA Raporu	Endocrine disrupting substances
AÇA Raporu	Pharmaceuticals in the environment
AÇA Raporu	Chemicals and resource use
AÇA Raporu	Spatial assessment of environmental issues in Europe's mountain ranges
AÇA Raporu	Environmental accounting at EEA
AÇA Raporu	Ecological tax reform
Döküman	EEA Strategy 2009-2013
Döküman	EEA Annual Management Plan 2009
Döküman	Annual report 2008 and environmental statement 2009

Avrupa Su Kaynakları Yönetimi Raporu

16-22 Mart 2009 tarihlerinde İstanbul'da yapılan 5. Dünya Su Forumu'nda "Avrupa Su Kaynakları Yönetimi Raporu" 17 Mart 2009'da bir toplantı ile basına tanıtılmıştır. Raporun tanıtımı Ajans Genel Müdürü Prof. McGlade ve Müsteşar Yardımcımız Sn. Sedat KADIOĞLU tarafından yapılmıştır.

5.2 Ulusal Uzmanlar

AÇA'da Ülkemizden halen Pınar EROL ulusal uzman olarak çalışmaya devam etmektedirler. AÇA, tarafından ilan edilen 21 farklı konuda yeni ulusal uzman kadrosu için ülkemizden önerilen adaylardan ;

 Hakan DULKADİROĞLU - İNSAN KAYNAKLARI

 Ahmet ULUDAĞ - DENİZ EKOSİSTEMLERİ

✚ Mahmut Özgür ŞAKI - ATIK

✚ Çiğdem ADEM- ÇEVRE DURUM RAPORLARI

AÇA tarafından uygun bulunmuş ve AÇA Genel Merkezi Kopenhag’da çalışmaya başlamışlardır.

5.3 Konu Merkezleri

AÇA, yıllık olarak hazırlanan çalışma programlarında tanımlanan faaliyetlerin yerine getirilmesi için, AÇA dışında oluşan “Konu Merkezleri”nden hizmet alımı yapmaktadır. Konu Merkezleri, AÇA tarafından sözleşme yapılarak seçilen kurumlar veya organizasyonlardan oluşmakta olup, rekabete dayalı tecrübe ve kapasiteye bağlı olarak, ihale süreci sonucunda AÇA Yönetim Kurulu nihai kararıyla göreve atanmaktadırlar.

Halen “Biyolojik çeşitlilik- Çevre ve Orman Bakanlığı Özel Çevre Koruma Kurumu Başkanlığı” ve “Su-ODTÜ Erdemli Deniz Bilimleri Enstitüsü” Avrupa konu merkezlerinde Ülkemiz kurumları yer almakta olup,

a)Hava ve İklim Değişikliği,

b) Su

c)Arazi Kullanım ve Mekansal Analiz Avrupa Konu Merkezlerinin görev süreleri 2010 yılının sonunda bitecektir.

2010 yılında yenilenecek Avrupa Konu Merkezlerinin ihalesinde 2011-2013 yılları arasında çalışacak yeni Konu Merkezleri aşağıdaki alanları kapsamaktadır:

AÇA’ya hizmet veren ve süresi dolan Konu Merkezlerini belirlemek üzere;

1)Hava kalitesi ve iklim değişikliğinin azaltımı,

2)İklim değişikliği etkileri, hassasiyet ve adaptasyon,

3)İç sular kıyı ve deniz suları,

4)Mekansal bilgi ve analiz konularında ihale açılmıştır.Seçim süreci 2010 yılında tamamlanarak, 2011 yılında yeni Konu Merkezleri göreve başlayacaklardır.

5.4 Uzun Süreli Çalışma Ziyareti

Devlet memurlarının AÇA'da uzun süreli çalışma ziyaretinde bulunarak, ülkemiz kamu kurumlarının kapasitesinin artırılmasına yönelik AÇA Yöneticileri ile yapılan muhtelif toplantılarda fikir birliğine varılmış, önümüzdeki çalışma döneminde ülkemizden devlet memurlarının uzun süreli çalışma ziyareti için AÇA'da görev almaları kararlaştırılmıştır.

Bu kapsamda AÇA Ulusal Odak Noktası Dr.A.Çağatay Dikmen Mayıs ayında Danimarka AÇA Genel Merkezinde bulunmuş, Haziran ayında ise Hava Konu Koordinatörü Ceren UNCÜ AĞAÇDİKEN AÇA Genel Merkezi Danimarka, Hollanda ve Avusturya'da bulunan Hava konulu ETC Merkezinde bu şekilde görevlendirilmiştir.

Ekim ayı içerisinde ise Ülkemiz tarafından yapılan su konulu raporlamalarda ki eksikliklerin giderilmesi, gerekse kurumsal kapasitenin artırılması yönünde su kalitesi ve su miktarı konularında DSİ Genel Müdürlüğü'nde görevli Cemal GÜL ve Fatma BAKIR AÇA Genel Merkezi Danimarka'da ve Su Konu Merkezinin bulunduğu Çek Cumhuriyetinde birer hafta (toplam iki hafta) görevlendirilmişlerdir.

5.5 2010 Yılı Planlanan Önemli Aktiviteler

Ajansın 2010 yılında yapmayı planladığı önemli aktiviteleri şunlardır:

- SOER çalışmaları ve bölgesel değerlendirmelerin hazırlanması,
- COP 15 toplantısı sonrası faaliyetler,
- Yeşil ekonominin geliştirilmesine yönelik faaliyetlerde bulunmak,
- Uluslararası biyolojik çeşitlilik yılı faaliyetlerine katkıda bulunmak,
- Küresel Çevre İzleme sistemlerinin geliştirilmesine destek vermektir.

5.6 “EYE ON EARTH” Uygulaması

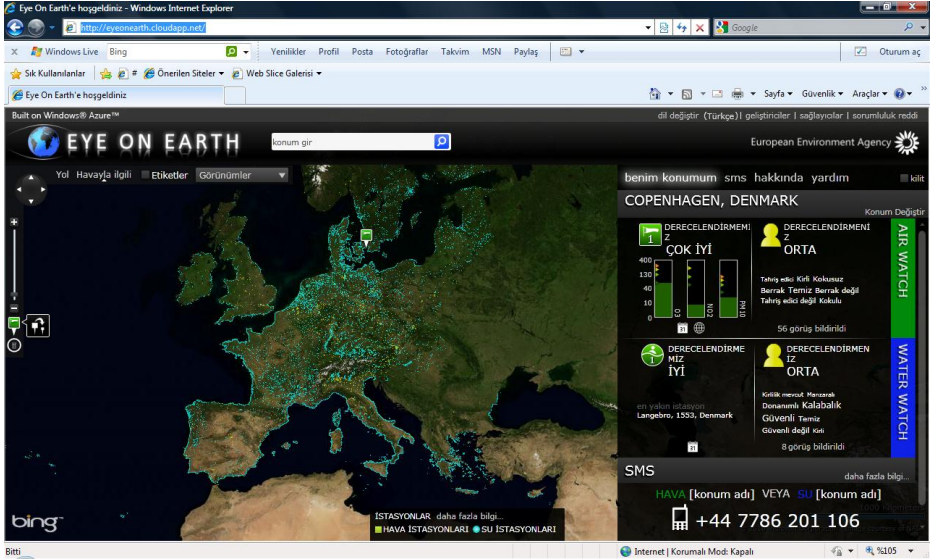
“Eye on Earth” Mayıs 2008 tarihinde “Water Watch” uygulaması ile birlikte interaktif bir harita üzerinden su kalitesinin izlenmesi amacıyla oluşturulmuş bir uygulamadır. Uygulama günümüzde su kalitesinin yanı sıra hava kalitesinin izlenmesi için de kullanılmaya başlanmıştır. AÇA ve Microsoft işbirliği ile geliştirilmiş program su ve hava kalitesi verilerinin en ileri teknoloji ile gözlenmesine olanak sağlamaktadır. Programa ilişkin siteden Avrupa çapında hava kalitesi izleme istasyonlarından ve vatandaşların katkılarından aldığı veriyi bilimsel formdan kolay anlaşılabilir forma geçirerek sunmaktadır.

Program sadece istasyon ölçümlerine dayanan eski interaktif uygulamalardan farklı olarak Avrupa çapında hava kalitesi modellemesi kullanarak sokak düzeyine kadar veri alınmasına olanak sağlamaktadır. Böylece kullanıcılar sadece istasyonları n bulunduğu alanlara değil istedikleri herhangi bir bölgeye ait veriye erişim imkanına kavuşacaklardır.

Bilimsel ölçümler ile vatandaşın katkılarını bir araya getiren “AirWatch” ve “WaterWatch” uygulamalarının bir arada sunulması politika geliştiriciler ve karar vericilere yeni bir çevresel veri kanalı hizmeti sunmaktadır.

“Eye on Earth” uygulaması ayrıca, Microsoft tarafından geliştirilmiş kısa mesaj servisi hizmeti de sunmakta ve aynı anda 200 ülkeye ve 3 milyar insana SMS mesajı ile bilgi verebilme özelliğine sahiptir.

Eye on Earth uygulaması <http://eyeonearth.cloudapp.net/> adresinde Türkçe olarak çalıştırılabilmektedir. Uygulama henüz tamamlanmamış olup 2010 yılı ortalarında tam olarak açılacaktır.

5.7 Eğitim Çalışmaları

TEIEN Projesi Kapsamında Düzenlenen AÇA Raporlama Eğitimi

Türkiye’de çevre alanında kurumlar arası işbirliğini geliştirmek, çeşitli kurum ve kuruluşların ve halkın çevre ile ilgili veri ve bilgilere ulaşmasını, bu verileri kullanarak analiz ve raporlama yapmasını sağlamak amacıyla başlatılan Türkiye’de Çevre Bilgi Değişim Ağı’nın Kurulması (TEIEN) projesi kapsamında 12-15 Ekim 2009 tarihleri arasında Nevşehir’de bir eğitim programı düzenlenmiştir.

Eğitim programının amacı; Türkiye’de oluşturulan AÇA yapılanması kapsamında bulunan ilgili kurum ve kuruluşların AÇA’ya yapılacak raporlamaların içeriği ve raporlama yöntemi konularında kapasitelerinin artırılmasıdır.

Eğitim programının ilk günü AÇA Birincil Odak Noktaları toplantısına ayrılmış ve AÇA Türkiye faaliyetleri hakkında

bilgilendirme yapılmıştır. AÇA Genel Müdür Yardımcısı Gordon Mc Innes de çalışma arkadaşlarıyla birlikte toplantıya katılım sağlamış ve Türkiye’de oluşturulan AÇA yapılanması ve AÇA çalışmaları hakkında edinilen tecrübe karşısında çok etkilendiğini dile getirmiştir.

Söz konusu eğitim oldukça başarılı geçmiş ve katılım sağlayanlar tarafından olumlu değerlendirmeler yapılmıştır.

5.8 AÇA Yenilenebilir Enerji Çalıştayı

Avrupa Çevre Ajansı’nın katkılarıyla ÇED ve Planlama Genel Müdürlüğü’nce 18-19 Haziran 2009 tarihlerinde Ankara’da “Yenilenebilir Enerji” konulu bir çalıştay düzenlenmiştir. Çeşitli kamu kurum ve kuruluşları, sivil toplum örgütleri ve üniversitelerin temsilcilerinin de içinde bulunduğu geniş bir katılımcı grubu ile çalıştay gerçekleştirilmiş ve Türkiye için çevre politikalarının oluşturulmasında da önemli rol oynamaya başlayan yenilenebilir enerji kaynakları, yenilenebilir enerji kaynaklarının çevresel etkileri konuları tartışılmıştır. Çalıştay kapsamında oluşturulan çalışma gruplarınca Türkiye’nin yenilebilir enerji politikası, pazarı ve teknolojisi konularında GZFT analizi yapılmıştır.

5.1 Biyolojik Çeşitlilik ve Korunan Alanlar Çalıştayı

Avrupa Çevre Ajansı'nın katkılarıyla ÇED ve Planlama Genel Müdürlüğü'nce; kamu kurum ve kuruluş temsilcileri, sivil toplum örgütleri ve üniversite temsilcilerinin katılımı ile, 22-23 Ekim 2009 tarihinde Ankara'da "Biyolojik Çeşitlilik ve Korunan Alanlar Çalıştayı" gerçekleştirilmiştir. Çalıştaya Avrupa Çevre Ajansı Biyolojik Çeşitlilik Konu Merkezi'nden Dr Otars Opermanis ve Dr. Doug Evans Çek Cumhuriyeti Çevre Bakanlığı'ndan Dr. Petr Roth, Doğa Koruma ve Peyzaj Ajansından Karel Chobot; yaptıkları sunumlarla katılım sağlamışlardır.

Çalıştayda, ülkemizde uygulanmakta olan doğa koruma politikası ve AB doğa koruma mevzuatına uyum çerçevesinde Natura 2000 ekolojik ağının oluşturulmasına yönelik hazırlık çalışmaları hakkında Çevre ve Orman Bakanlığı tarafından bilgi verildikten sonra, Biyolojik Çeşitlilik Konu Merkezi uzmanları ve Çek Cumhuriyeti'nden katılan uzmanlarca; Habitat ve Kuş Direktifleri, Natura 2000 prosesindeki ana aktörler ve rolleri, Natura 2000 ile ilgili raporlama zorunlulukları, Avrupa Çevre Ajansı

Biyolojik Çeşitlilik Konu Merkezi bakış açısı ve bilimsel değerlendirme çalışmaları, Natura 2000'in sektörel entegrasyonu, uygun etki değerlendirmesi ve Çek Cumhuriyeti deneyimleri konularında sunumlar yapılmıştır. Katılımcıların yüksek ilgisi ve aktif katılımı ile uzmanların kapsamlı bilgi aktarımı sonucunda bahse konu çalıştayın oldukça verimli ve yoğun geçtiği söylenebilir.

5.2 Tuz Gölü Başarı Öyküsü

Avrupa Çevre Ajansı (AÇA) tarafından 2010'un Biyolojik Çeşitlilik yılı olması nedeniyle farklı ülkelerdeki iyi uygulamalar ve başarı öykülerinin tanıtımı yapılmaktadır.

Bu kapsamda Tuz Gölü'nde yapılan uygulama Ajans tarafından en başarılı uygulamalardan biri olarak seçilmiş ve AÇA Genel Müdür Yardımcısı Sn.Gordon Mc INNES 12-15 Ekim 2009 tarihleri arasında Türkiye'yi ziyaret etmiştir. Ziyarette; Tuz Gölü Özel Çevre Koruma Bölgesindeki Biyolojik Çeşitliliğin Korunmasına

yönelik yapılan çalışmalar incelenmiş ve konuyla ilgili Başarı Öyküsü yerinde görülmüştür.

Mc Innes, 12 Ekim 2009 tarihinde Çevre ve Orman Bakanlığı AÇA Ulusal Odak Noktasının düzenlediği TEIEN ve PCB toplantılarına katılım sağlamış, toplantı sonrasında ise Ürgüp, Kapadokya, İhlara Vadisi'ne arazi gezileri düzenlenmiştir. 13 Ekim 2009 tarihinde AÇA Genel Müdür Yardımcısı Mc Innes; Bakanlık yetkilileri ve beraberindeki ekip ile birlikte Konya'da tarihi ve kültürel yerleri ziyaret etmiştir. Altınekin ilçesinde Özel Çevre Koruma Kurumu Başkanlığı (ÖÇKKB) çalışmaları hakkında genel bilgilendirme yapılmış, proje yürütücüleri tarafından Tuz Gölü Biyolojik Çeşitliliğinin Tespiti Projesi ve İdil Kaymakamı (eski Altınekin Kaymakamı) tarafından ise bölgede uygulanan Modern Sulama Sistemlerinin Geliştirilmesi ve Teşvik Edilmesi Projesi anlatılmıştır.

Ekip; 14 Ekim 2009 tarihinde Sultanhanı Kervansarayı , Eşmekaya Sazlıkları, Tuzgölü Biyolojik Çeşitlilik proje alanındaki step habitatlarında projeyi yürüten üniversite temsilcileri eşliğinde yerinde incelemelerde bulunmuş, incelemelerin ardından Günyüzü Belediyesinde halkın katılımıyla bölgedeki sorunlar dile getirilmiştir. ÖÇKKB tarafından yaptırılan Eşmekaya Çöp Transfer İstasyonu ve Yavşan Tuz Tesisleri gezilmiş ve Tuz Gölü'ndeki tuz üretim çalışmaları konusunda bilgilendirme yapılmıştır.

AÇA Genel Müdür Yardımcısı Sn. Gordon Mc INNES ve beraberindeki ekip 15 Ekim 2009 tarihinde Ankara'da resmi görüşmelerde bulunduktan sonra Türkiye'den ayrılmıştır.